

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 43.

Fylke: Buskeruds.

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Nis.

Emne: Ting til lægedam og vren Bygdelag:

Oppskr. av: Ole S. Aasen. mat sygdamer. Gard: Aasen.

(adresse): Nesbyen.

G.nr. 80. Br.nr. 2.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

A. Ringer.

1/ Ja det har dem, det var nu helst mot gift dem blev brugt da.

2/ a. Dem var glatte som gifferinger,
b.) Messing og Kobber eller også av begge slag i blanding, eller av andre metaller.

c) ja også av to slags jeg har da set ring med Kobber og messing i blanding med bly på innsiden så dem blev sorte på finger under ringen, og tilledes med indlagt tinn på indre siden, d) det var jerne riset ind i giktrin, et mot gift, så det var nok mange slags ringer som blev solgt som skulde være lægedam mot gift og andre sygdamer, men mest og helst mot gift da.

3/ a. Ja det var nu gennem avisens sement aforskjellige aviser og blader, jeg tror ikke det var av folk som brukte dem, for dem virka vist ikke stort det var vel helst bare traen på dem som dem mente jalpe

b, det var nu helst av folk som gik omkring og solgte samme ringe, a prisen den var nok forskjellig den det kam sig an på var god han el kun som solgte den var til at frate, og var traskjyldig den var den som skulde kjøpe. Så prisen den varierte kanskje nok så meget fra en krane til seks krane, efter som snake tåst og godtrankhet var stor til, det hente nok at dem fik lånt en slik ring av en men da var det nok skjaldan den virka noget.

4) Nei det jár, jeg ikke.

5) Jeg har hørt lit om det engang, a) disse var tvindet sammen av flere slags metaltrader det kunde nok vist være en fire tem forskjellige slags så som messing kobber sink järn og bly, ja sink tråde dem var god mest gikt på iser i sammen med andre metaller, a disse hadde dem da på de steder der dem hadde ant, det var nu mest mest gikt, men dem blev da også indbilt at det hjalp for andet også av dem som solgte disse ringene eller belter som dem nu også blev kalt. Det var järne slik at fik en som gik rundt og solgte slike ting fik hørt at det var en som var syk av et eller andet så hadde selgeren alltid en ring el belte som skulde kurere mot dette. Og samme tider kunde kanskje vedkommend synes at det hjalp, og så var det andre som også skulde prøve disse tingene

Selv om det ikke var ringen el. beltet som var årsaken til at dem blev bedre,

b) jeg har ikke hørt om ringen av bare ben men at det var ben stykker i beltene det har jeg hørt men vad slags ben det var har jeg nok ikke hørt men et slags skjalden ben måtte dem nu altis si det var.

B. Armbånd.

6) Ja jeg har da hørt om det, og disse var nok sammen satt av forskjellige slags des flere des bedre skulde dem være naturligvis

7) Har ikke set dem bare hørt om dem bare lit.

8) Det skulde det nok vist være, blev det da fortalt av vedkommende som solgte dem da.

C. Flengesmykker.

9a) Ja det har jeg nu hørt og set en slik

b) Det var en rund genstand ca tre cm høyt over det var en plate av kabber og den andre var nok vist av sink og så var det et lag i mellem disse som jeg trode var et tõi stykke det såg da sligt ut, og så var disse platene sydde isamen for det var da huller i dem men var mange det vet jeg nok ikke men træen som var brugt var lagt slik at dem lå i krøs. Ja det er nok en sytti år siden jeg så denne nu så det er ikke godt at huske så meget om denne.

c) Ja det skal na vel det sies det.

d) Det jarde dem nok for Kars formen var vel den som skulde være den beste for den var i samen heng med Karsset.

D. Belter.

10) Ja disse har nok vært brukt nu i det siste også dem, så dem har jeg da sett i bruk, ja det fins da et slikt her på gården men det er vel nu en tretti firti år siden det blev brukt mat gikt.

11) Dem blev kalt „giktbelte“, „elektriskbelte“ og jarne far „styrkebelte“.

12) Ja dem var av firkanta plater ca 3 cm og så var det et lag med noe filt el tui i mellom og disse platene var av kobber og sink og messing om hin anden same ston var det kobber og sink, å andre var det kobber og messing, og andre stader var det messing og sink, og såledet var helle beltet og så var disse platene sammen sat med metal trå og den bestod av messing og kobber, og så skulde det lages i eddik omlem hver gang dem brugte det.

13) Ja det gjorde dem, det var for at det skulde bli mere elektrisk å virke bedre.

E. Øreringer.

14) Ja da, det har dem nok brukt. Men nu er det slut med det for en femti seksti år siden antrent.

15/a) De var da runde med sten i har jeg ikke sett nokon

b) Ja det var nok litt forskjelligt det samme var av guld og andre av bly, og åter andre av andre metaller.

c) Det var nok vist helst med et hull i øreflippen, det var vel den som satte dem i året det, og andre var vist som en klype som sat i på denne måten.

16) Dem hadde nu ringen i begge ørene dem jeg har sett el hørt om.

17) Det var nok lit forskjelligt, jeg vet da en sam hadde ringe av bly og det skulde være for hørelsen skyld, og en anden hadde øringene av guld og det var også for hørelsen skuld, ja han var nu lit tung hørt også han. Og atter andre sa det var for at skjeye synet, og andre hadde ringe i ørene for hode pine (ant i hodet)

19) Nei det har jeg ikke, det var å er vel sam stas dem bruket og har brukt dem dei vel, ja det kunde nu ha vært for et et andet dem også har brukt øringer for den del men nu er det vel bare til stas dem bruket dem

F Forskjellige ting.

20) Ja det var nok lit forskjelligt med det vist nok, jeg har da hørt om at dem hadde et stykke rå pakt i lommen men vad det skulde være godt for det vet jeg nok ikke. Ja det er nu noget sam jeg hørte for ten sytti år siden, jeg husker at jeg sam seks syvåring skulde prøve det, men vad det skulde være godt for det husker jeg ikke, jeg husker at min bestefar fortalt om at det var samme sam brukte det, og han var født i 1818 men han var ikke noget over traisk så han trode ikke stort på noget slikt.

21) Jeg husker også at bestefar fortalte at det var dem sam bar en arva to-skjæling i et band om halsen, men

6.
det var ikke til lægedom eller til besky-
ttelse mod sygdom, men det var for at
bringe lykke til velstand blev det for-
talt.

22) Kunstige lægemidler.